

[Bertel Dahlgaard.]

den store bedrift med dens mere eller mindre omfattende monopolstilling.

Jeg håber, at den højtærede formand, når jeg nu lover ikke at holde en ret lang tale, til gengæld vil tillade mig at læse et ganske kort stykke af, hvad professor Birek videre sagde ved den lejlighed. Den udtalelse, jeg her vil citere, er måske noget påvirket af netop den tid, på hvilken talen blev holdt. Professor Birek sagde følgende, som er et koncentrat af hans anskuelse:

„Man kan gå tre veje for at drive produktionen op. Der er socialiseringens vej, som jeg tror vil vise sig ikke at være vejen. Der bliver gjort nogle forsøg i verden i øjeblikket ...“

— det var jo lige kort efter den russiske revolution —

„... det vil vise sig, at det ikke er vejen. Der er det modsatte: det private monopol, den private socialisering, om jeg så må sige, som hviler på en lyst hos visse klasser af kapitalister til at opkaste sig til samfundets herrer, som står udenfor loven, udenfor det øvrige samfund, og som eneveldig vil bestemme med en feudaltherres selvrådighed, hvorledes de ordner landets økonomiske forhold. Endelig er der den tredje vej, den sande frie handel, thi den sande, frie handel er ikke tøjlesløs, den sande, frie handel er den, der sætter grænserne og forbinder samfundshensynene med den almindelige frihed.“

Det kan vist ikke siges bedre, og hvis nogle af det høje tings medlemmer skulle få tid til det, ville jeg gerne have, at de skulle læse den tale, som professor Birek holdt ved den lejlighed, den findes i folketingstidenden for 1919—20, sp. 3940.

Det, denne trustkommissions virksomhed er indledning til, er da at skabe det korrektiv til det såkaldte frikonkurrencesamfund, der sikrer, at den såkaldte frie konkurrence ikke gennem friheden til sammenslutninger afskaffer sig selv. Jeg kan anbefale dette lovforslag. Der er enkeltheder med hensyn til dets affattelse, der kan være grund til at drøfte, men det kan jo altsammen foregå i et udvalg.

Jeg lagde mærke til under den forhandling, der nu har fundet sted, at ordførerne kom ind på den metode, at hver enkelt ordfører forudsagde, hvad den følgende ordfører ville sige. Jeg tror ikke, det er fremmende for forhandlingen, og jeg kan i og for sig ikke forstå, at auditoriet her opfordrer til en sådan udnyttelse af tiden. Og når det endda går så vidt, som jeg forstod på en af talernes udtalelser, at et københavnsk dagblad skulle

have forudsagt, hvad jeg ville sige eller burde sige, så forekommer det mig, at det bliver lidt omfattende.

Jeg forstår, at alt dette interessante knytter sig til bestemmelsen i § 1, stk. 3, hvor der står, at løn- og arbejdsforhold falder udenfor denne lov. Jeg må ærlig talt sige, at jeg synes ikke, at nogen af de forskellige forklaringer, der er givet, hvad enten det er af socialdemokratiets eller venstres ordfører, på, hvad årsagen er til, at det er sat ind, var gode. Nu vil jeg nødig genere ærede kolleger, som jeg har megen respekt for, men jeg synes ikke, forklaringerne var intelligente. Jeg har den opfattelse selv — den er ganske vist meget mere enkel end den, de andre herrer havde —, at grunden til bestemmelsen formentlig må være, at denne kommission er en undersøgelseskommission til klarlæggelse af ting, der i forvejen ikke ligger klart, men de spørgsmål, det her drejer sig om, løn- og arbejdsforhold, synes jeg i det store og hele ligger ganske klart. Vi har vist ikke nødig at have en kommission til at klarlægge dem, det er i og for sig kortlagt altsammen. Når der her har været misbrug på dette område, har jeg ikke undladt at gøre opmærksom derpå, og jeg tilsiger min medvirken til, at sådanne misbrug fra organisationernes side bliver behandlet der, hvor de hører hjemme. Der kan nemlig ikke være tvivl om, at der fra mange organisations side, arbejderorganisationer, arbejdsgiverorganisationer, begås misbrug. Det er udtryk for det, som professor Birek i den tale, jeg har citeret, på sin maliciøse måde sagde:

„Jeg har aldrig mødt mennesker eller menneskelige organisationer, som ikke misbrugte deres magt“.

Det er vist rigtigt. Det, der er vor opgave, er at sørge for, at disse misbrug bliver så små som tænkeligt, og der er det jeg siger, at der er misbrug, som man utvivlsomt også må tage fat på i den kommende tid.

Jeg skal nævne et enkelt eksempel, som er aktuelt i øjeblikket. Der er faglige organisationer her i landet, der tvinger visse af deres medlemmer til at yde økonomisk bidrag til deres politiske modstanderes politiske organisationer. Efter hvad der foreligger i den offentlige diskussion, er der i denne sal politiske partier, der har modtaget økonomisk støtte fra Dansk Arbejdsgiverforening. Hvis det er tilfældet, vil det sige, at de arbejdsgivere, der er medlemmer af arbejds-giverforeningen, men som har andre politiske anskuelser end de partier, der får foreningens støtte, må betale penge til deres politiske modstandere. Tilsvarende gælder fagforeningerne. Når en fagforening yder